

Liikenne- ja viestintäministeriölle

VN/10633/2020

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

Digitaaliset keinot koronaviruskriisin jälkihoidossa -työryhmän väliraportti

1 Sektorien kehitystyön kuvaus

Väliraportissa on kuvattu laajasti sekä yksityistä että julkista sektoria ja lisäksi yleisiä muutoksia kuten työntekemisen ja osaamisen kehittämisen muutoksia.

Finanssialan korona-aikaista muutosta ja toimintaa ei ole väliraportissa erikseen mainittu ja finanssiala onkin digitalisoitunut vahvasti jo ennen koronakriisiä niin palveluiltaan kuin prosesseiltaan eikä kriisin yhteydessä ollut siten tarvetta erityisen merkittävälle digiloikalle. Finanssiala on kuitenkin yhteiskunnallisesti ja erityisesti koronakriisin aikana ollut merkittävä toimija ja onkin huomioitava, että kansalaisten, elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan toiminnalle välttämättömien rahoituspalveluiden turvaaminen myös poikkeusoloissa on ensiarvoisen tärkeää niin pankeille kuin yhteiskunnallekin. Digitalisoituja palveluita on käytetty kasvavassa määrin koronapandemian aikana eikä infrastruktuurin toiminnassa ole ollut merkittäviä häiriöitä. Varautuminen poikkeusoloihin edellyttää jatkossakin laajapohjaista ja Euroopan laajuista tiivistä kumppanuutta viranomaisten ja muiden sektoreiden kanssa.

Yleisesti sektorien kehitystyö on kuvattu riittävällä tarkkuudella ja väliraportissa on huomioitu, että kyse on tilannekuvasta, jossa kaikki hyödyt ja haitat eivät vielä ole tiedossa eikä ole tietoa ovatko muutokset pysyviä.

2 Toimenpiteiden täydennys

Ei lausuttavaa.

3 Toimenpide-ehdotuksien priorisointi

Suomi on noussut digitalisaation kärkimaiden joukkoon julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudella. Kumppanuuteen pohjautuen jatkossa kaikessa kansalaisten ja yritysten viranomaisasioinnissa on tarjottava digitaalinen palvelumuoto. Nyt on erityisesti tarvetta nopeutettuihin käsittelyihin muun muassa eläke- ja sosiaalietuuksissa. Digitaalisten palveluiden saatavuus on varmistettava kaikille kansalaisille kaikissa tilanteissa. Lisäksi olisi tarkoituksen mukaista edistää viranomaisten ja julkisia hallintotehtäviä hoitavien toimijoiden mahdollisuutta toimittaa asiakkaalle tiedotteet ja päätökset enenevässä määrin sähköisesti.

Finanssiala näkee reaaliaikatalouden edistämisen yhtenä tärkeimmistä edistämisalueista. Pää tavoitteena tulee olla, että aiemmassa RTECO-hankkeessa havaitut jatkokehitystarpeet saadaan aidosti työn alle. Tämä edellyttää, että

kehittävät työt hankkeistetaan ja niille saadaan selkeät vetäjät. RTECON osa-alueet ovat erilaisissa vaiheissa kehitystä, mikä tulee huomioida.

Rakenteisen tiedon käytön laajentaminen vähentää manuaalisten rutiinitöiden tarvetta ja edistää taloushallinnon automaatiota. Esille nousee etenkin kaksi kohdetta.

1. eKuitin hallinnointimalli tulisi pystyä rakentamaan ja sen kehittämiä teknisiä kuvauksia vastaamaan eri osapuolten tarpeita.

2. XBRL-muotoisen tilinpäätöksen käyttöönoton laajentamista tulee harkita.

Lisäksi tulorekisterin täyden potentiaalin hyödyntämiseksi tulee parantaa sähköistä tietojen vaihtoa erityisesti sosiaaliturvan toimeenpanossa. Tulorekisterin tietosisältöä ei tule kuitenkaan tämän vuoksi kasvattaa.

Finanssiala kannattaa erityisesti myös kohdassa 10 esitettyjä tietoturvallisuuteen ja tietosuojaan esitettyjä toimenpiteitä.

Automaattisen päätöksenteon lainsäädäntöä tulee selkeyttää.

Kannatettavia hankkeita ovat myös etäopiskelun mahdollistaminen ja edistäminen sekä panostaminen Työ ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelmaan. Pidämme myös kannatettavina julkisia sähköisiä asiointimahdollisuuksia ja niiden edistämistä.

Kannatettavia hankkeita ovat myös kohdissa 26-29 esitetyt hankkeet, kuten digitaaliseen asiointiin yhden luukun sekä kysy vain kerran -periaatteet sekä julkisten rekisterien yhteentoimivuus.

Kannatettavaa on myös tavoite vahvistaa kansalaisten mahdollisuuksia lisätä omien viranomaisten hallussa olevien tietojen saatavuutta sekä hyödyntämistä digitaalisessa muodossa purkamalla lainsäädäntöesteitä ja laajentamalla Omadata/MyData -kokeiluja.

Finanssiala ry. kannattaa kohdassa 33 esitettyä yritysten tiedon markkinaehtoista jakamista.

4 Mitä toimenpide-ehdotuksien toteutuksessa tulee huomioida

Digitaalisten sisämarkkinoiden mahdollinen sääntely ei saa olla uutta toimintaa tukahduttava jarru, vaan sen on mahdollistettava uudet innovatiiviset liiketoimintamallit. Sääntelyn ja pelisääntöjen on oltava kaikissa tilanteissa tasapuolisia sekä kilpailukentän reilu ja oikeudenmukainen eri toimialojen ja toimijoiden kesken.

Finanssialan toimijat vahvistavat koko ajan kykyään torjua hybridiuhkia ja vastata niihin yhteistyössä viranomaisten ja muiden elinkeinoelämän sektoreiden kanssa. Keskeistä on Euroopan laajuinen yhteistyö, koska varainhankinta, sijoitusten hoitaminen tai maksuliikenne eivät onnistu tänä päivänä ilman rajat ylittäviä digitaalisia palveluja.

Datataloudessa yksilön oikeus omaan dataansa on keskeinen periaate ja datataloutta on käsiteltävä lainsäädännössä kokonaisuutena. Lainsäädännön on koskettava henkilötietoihin liittyvän datan lisäksi muutakin dataa, joka on eri toimialoilla toimivien yritysten hallussa. Toimialoja on kohdeltava yhdenmukaisesti. Myös samanlaista toimintaa koskeva sääntely on oltava yhdenmukaista palveluntarjoajan juridisesta luonteesta riippumatta.

Kyber- ja hybridiuhkien merkitys ei nouse väliraportissa vielä riittävän merkittävälle tasolle. Finanssisektori on omilla keinoillaan kyennyt varmistamaan palvelujensa saatavuuden sekä oman ja yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan koronaviruskriisin aikana siitäkkin huolimatta, että joillain sektoreilla (esim. arvopaperikauppa) transaktioiden määrä on ajoittain kasvanut rajusti. Huomattavaa on, että koronaviruskriisi on tuonut yksiselitteisesti esille suomalaisen yhteiskunnan täydellisen riippuvuuden tietoliikenteestä ja digitaalisista palveluista, eikä tilanteen muuttaminen toimialakohtaisilla vippaskonsteilla ole mahdollista, vaan tuon riippuvuuden katkaiseminen edellyttäisi todella raskaan luokan poliittisia uudelleenvalintoja ja ennen kaikkea päätöksiä.

Toimenpide-ehdotuksissa onkin huomioitava että finanssialan kyberturvallisuus on erittäin korkealla tasolla, mutta sen ylläpitäminen edellyttää jatkuvia toimenpiteitä. Ala on pystynyt luomaan nykyiset rakenteensa ja kyvykkyytensä pitkälti omin toimin ja toivoo, etteivät viranomaiset lähtisi järkyttämään näitä rakenteita aggressiivisella lisäsääntelyllä.

5 Muita hankkeita, joihin toimenpide-ehdotukset tulisi kytkeä

Ei lausuttavaa.

6 Halukkuus osallistua toteutukseen

Finanssiala ry on erittäin halukas osallistumaan osaltaan relevantteihin hankkeisiin resurssien antaessa siihen mahdollisuuden.

7 Vapaamuotoinen lausunto

Ei lausuttavaa.

FINANSSIALA RY

Taina Ahvenjärvi

johtaja